

«Egyik elnevezés sem találó — mondá Miss Scott — az együttműködés az eszme és a mese a módszer.»

(«The Forum»)

Buck Gertrud cikke után.

K. B.

GOUINNEK AZ IDEGEN NYELVEK TANÍTÁSÁRA VONATKOZÓ MÓDSZERE.

Általános a panasz — a szakférfiaknál és szülőknél egyaránt, — hogy iskoláinkban, — főleg középiskoláinkban — az idegen nyelvek tanításában nem valami nagy sikert tudunk fölmutatni. Tény, hogy az idegen nyelvek tanításánál fölmutatott eredmény nem áll semmi arányban a ráfordított idővel és fáradtsággal. Ezen eredménytelenség okát részben a tanár egyéniségében, annak didaktikai és methodikai eljárásában, részben a tanulók túlterheltségében keresik. Újabb időben legalább a tanítási módszerek javításával igyekeznek a szakférfiak nagyobb és sikeresebb eredményt elérhetni.

Az idegen nyelvek tanítására vonatkozó legújabb módszer *Gouin* Ferenczé, ki még 1880-ban «L'art d'enseigner et d'étudier les langues» című művében fejtegette elveit.

Gouin módszere sokáig nem részesült a kellő méltatásban, míg nem *Howard Swan* és *Béts* Viktor nemcsak angolra lefordították Gouin könyvét, hanem a benne ajánlott módszert gyakorlatilag is érvényesítették. Az ezen módszerrel elért siker bámulatba ejtette a szakférfiakat. Ezen időtől fogva angolok, francziák és németek kezdik Gouin módszerét ismertetni és gyakorlatilag alkalmazni, oly annyira, hogy ma a Gouin módszerére vonatkozó munkák egész irodalmat tesznek ki.

E módszert legalaposabban és leghelyesebben fejtegeti a nemrég megjelent ily című munka: «Die Methode Gouin, oder das Serien-System in Theorie und Praxis auf Grund eines Lehrerbildungskursus eigener, sowie fremder Lehrversuche und Wahrnehmungen an öffentlichen Unterrichtsanstalten unter Berücksichtigung der französischen und englischen Gouin-Literatur». Dargestellt vom Oberlehrer Dr. R. Kron. (Marburg. N. G. Elwert'sche Verlagsbuchhandlung. 1896.)

Gouin a nyelvtanítás főhiányát abban leli, hogy annál a természetnek módszerét nem követjük eléggé. Igen könnyűnek tartja azt, ha a természetnek eljárását követjük. Apprendre à parler n'importe quelle langue est chose aussi naturelle et aussi facile à l'enfant qu'à l'oiseau d'apprendre à voler (179—180. l.).

Hogy jár el a természet és mikép tanulja meg a gyermek anyanyelvét? Ha a gyermek valamit észrevesz (eseményt, tényt, tárgyat stb.) és

ennek elnevezését kérdezi, melyet mi neki megadunk, akkor a gyermek látja az eseményt, tényt vagy tárgyat, és ezután *hallja* a hangot, melyel mi az említett dolgokat nyelvileg is kifejezzük. Tehát azon érdeknél fogva, melyet a gyermek a megszemlélt esemény, tény vagy tárgy iránt tanusít, a hallott nyelvi elnevezés — a hang — lelkébe vésődik, és így mind a kettő — esemény, tény, tárgy — és a hang a gyermek képzetében elválaszthatlan szellemi összefüggésbe jő, oly annyira, hogy valahányszor a gyermek a hangot, — az elnevezést — hallja, gyermeki képzelete az elnevezett tárgyat maga elé varázsolja.

Melyik tehát — kérdezi Gouin — az első felfogó szerv, mely által a gyermek anyanyelvét megtanulja? Talán a *szem*? Gouin erre határozott *nemmel* válaszol, mert midőn a gyermek az említett eseményt, tárgyat stb. észreveszi, még nem tudja, mikép fejezi ki azt anyanyelve. Sőt ha a gyermek a tárgyat először Angolországban venné észre, neki angol nyelven fejeznék ki azt a mit Németországban németül, Magyarországon magyarul, tehát különböző módon azt, a mi az angol, a német, a magyar szemlélő előtt ugyanazon módon mutatkozik. Ebből csak az következik, hogy nem a szem a nyelvtanulás főorganuma, hanem a *fül*, a mit Gouin így fejez ki (művének 194. lapján): «L'oreille est le premier ministre de l'intelligence».

Gouin módszerének második általános főelve a *szemléltetésen* alapuló tanítás- és tanulásra vonatkozik. Ez az elv nem új. Hisz számos nyelvtan, minő Ricken, Rossmann, Schmidt és Lehmanné, a szemléltetésen alapszik, sőt Hölczel külön képeket is készített a nyelvtanításhoz. Gouin azonban eltér ezektől, a mennyiben ő nem a külső szemléltetést ajánlja, hanem a «représentation intérieure»-t, a belső, lelki szemléltetést, a tanuló maga, lelki szemei előtt alkossa meg magának a képet, oly éiében, mintha testi szemeivel látná azt; egy szóval az idegen nyelv tanításánál a lelki szemlélődésnek nagy tért kell elfoglalnia és ekkor az eredmény el nem maradhat.

Gouin módszere nem minden tekintetben teljesen új; a főérdeme azonban abban áll, hogy a már ismeretes elveket világosan összefoglalta és egész módszerében annak kellő érvényt szerzett az elvnek: «előbb a hang és csak azután a betű».

Nézzük már most, hogy alkalmazta Gouin elveit a kivitelben.

A mi a szókincs megszerzését illeti. Gouin ama tapasztalatra jutott, hogy azon 30,000 szó közül, melyre valamely nyelv összes szavait teszi, egyharmada technikai, elavult vagy tisztán irodalmi kifejezés, melyek ritkábban használatnak; ezek egyelőre elhagyhatók és csak 6000 szóból álló szókincset kell egy 10—14 éves gyermeknek vagy átlagos műveltséggel bíró férfinak megszereznie, hogy a közönséges életben előforduló dolgokat kifejezhesse.

Ezért Gouin a nyelvtanítást három cursusra osztja, egy-egy cursus egy év alatt heti három órával könnyen befejezhető. Az első cursusban, a melyben 10—14 éves gyermekeket tart szem előtt, a mindennapi életben előforduló kifejezések tanulandók meg. A második cursusban az elsöben tanultak ismétlésének szem előtt tartása mellett, oly szöböség szerzendö, hogy egy közönséges műveltséggel bíró ember az idegen nyelven már megértethess emagát. Itt már a tanár és tanuló kizárólag az idegen nyelvet használja. A harmadik cursusban a nyelvtanítás befejezendö, a mennyiben itt már a terminus technicusok és az irodalmi nyelvhez tartozó szavak is feldolgozandók.

A mi pedig a szavak beosztását illeti, Gouin azokat két csoportra osztotta, ú. m. : a külsö tényekre vonatkozó szavakra, minök : *ház, mezö, város, erdö*; *aludni, enni, szántani* stb., és lelki indulatokra vonatkozókra, minök : *vidámnak, szomorúnak lenni, félni, hinni*. Az első csoporthoz tartozó szavak az *objectiv* nyelvet, az utöbbié a *subjectiv* nyelvet képezik.

Az *objectiv* nyelvhez tartozó kifejezések egyes csoportokba összegezhetök, mely kifejezések egyszerű ok-, mód- és időhatározói mondatok által egymással szoros kapcsolatba hozhatók. 18—27 ilyen mondat egy gyakorlatot képez, több gyakorlat együtt egy csoportot.

Több ilyen csoport egy főcsoportot, és 5—6 ilyen főcsoport pedig az egész *objectiv* nyelvet.

Azon tárgy szerint, a melyhez a csoportok tartoznak, különbözö hosszúak; így például a háztartásra vonatkozó főcsoport a következö alcsoportokat tartalmazza, a házban való járás, ruházkodás, víz, tűz, táplálkozás, fűtés a háztartásban előforduló közönséges munkák, a baromfi-udvar, az istálló, a kert.

Mutassuk be például a tűzre vonatkozó alcsoportot. Ez a következö mondatokból áll : 1. A gazdasszony a kamrába megy. 2. A szolgáló ellátja magát fával. 3. A szolgáló a tűz meggyújtására előkészületeket tesz. 4. A szolgáló meggyújtja a tüzet. 5. A fa ég. 6. A tűz fellángol. 7. A szolgáló a tüzet feléleszti. 8. A szolgáló a paraszat hamuval betakarja.

A pásztorra vonatkozó csoport 52 gyakorlatot tartalmaz, mely a pásztor ténykedését, reggeltöl estig, írja le.

Hogy Gouinnek a szókinés elsajátítására vonatkozó eljárását könnyebben megérthessük, szembe állítjuk annak gyakorlatát néhány ismertebb nyelvtan gyakorlataival.

I. Hofer Károly «Rendszeres franczia nyelvtan»-hoz írt «Gyakorlókönyv»-ének 57. lapján a következö gyakorlatot találjuk.

Puisque j'ai le plaisir de vous voir chez moi, et que je vais me mettre à table, je vous prie de dîner avec moi. César servait encore plus

son ambition, que la patrie. Il tient à ses amis plus qu'à ses parents. Fénelon entendait avec douleur répéter des calomnies à des courtisans qui craignaient pour leur faveur l'influence de ses vertus. Louis XV. avait hérité les défauts de ses ancêtres, sans imiter leurs grandes qualités.

II. Vegyünk egy gyakorlatot *Bierbaum* «Lehrbuch der französischen Sprache nach der analytisch directen Methode» czimú művéből. (I. rész, 20. lap.)

À l'école.

Il est huit heures ; la cloche a sonné, tous les élèves sont en classe. On a fait la prière du matin, et la leçon de lecture a commencé. Les élèves ont sorti leurs livres de leur gibecière ou sac à livres. La gibecière est faite de cuir ou de toile cirée. Elle renferme toutes sortes de choses : des livres et des cahiers, des plumes et des crayons, un porte-plume et une règle. La gibecière est portée sur le dos, mais en classe, elle est placée dans la case du banc d'école.

III. Gouin gyakorlata. (Séries domestiques et champêtres. 38. lap.)

Le feu. La servante allume le feu.

La servante prend la boîte à allumette,	<i>prend</i>
elle ouvre la boîte à allumette,	<i>ouvre</i>
elle prend une allumette,	<i>prend</i>
elle tire l'allumette de la boîte,	<i>tire</i>
elle referme la boîte,	<i>referme</i>
elle frotte l'allumette contre la boîte,	<i>frotte</i>
l'allumette prend feu,	<i>prend feu</i>
l'allumette fume.	<i>fume</i>
l'allumette flambe,	<i>flambe</i>
l'allumette brûle,	<i>brûle</i>
et répand une odeur de soufre par la cuisine	<i>répand.</i>

Hasonlítsuk össze az itt felsorolt három gyakorlatot. Az elsőben a legkülönbözőbb kifejezések (öröm, asztal, Césár, herceg, barát, szülő, Fénelon, XV. Lajos) fordulnak elő, de a mondatok között semmi összefüggés nincs. Ilyen mondatok begyakorlása semminemű érdeket nem fog ébresztetni a tanulóban az idegen nyelv iránt. Az idézett gyakorlat csak arra szolgál, hogy rajta a nyelvtani szabályokat (itt az igék vonzatát) begyakoroljuk.

Bierbaum gyakorlatában van némi összefüggés, de ez is igen laza.

Gouin gyakorlata olyant ecsetel, melyet minden gyermek már számtalanszor látott. És midőn így a tűz meggyújtását a cseléd által,

annak egymásutánját logikai összefüggésben leírja, egyszersmind a gyermek gondolkodó tehetségét is működteti. Az egész leírást mondatokban kifejezve adta, ez leginkább megfelel a gyermek gondolkodás-módjának, a mennyiben a gyermek is nem egyes szavakban, hanem egész mondatokban fejezi ki gondolatait.

Gouin minden egyes mondatban kiemeli az igét, hisz ez minden mondatnak lelke, tehát Gouin oda törekszik, hogy a szókincset egész mondatok segítségével, — az ige külön kiemelésével — sajátítsuk el. Mert tényleg, midőn a tanuló az eseményt egymásutánjában látja és a tanár az igét említi, a mely egyedül az egész cselekvést kifejezi, a tanuló az igét az egész cselekvésre fogja vonatkoztatni, melynek lefolyása lelki szemei előtt feltűnik, sőt anyanyelvének igéje is háttérbe szorul egy perczre emlékezetéből és kizárólag az idegen nyelv igéjére fog gondolni.

Ily módon nem fordulnak elő fordítások, hanem a tényre vonatkozó idegen nyelvű közvetlen kifejezések; a tanuló tényleg nem fordít, hanem, az idegen nyelven gondolkozik. És ezért fektet Gouin oly nagy súlyt a már fentebb említett «représentation intérieure»-re.

Nézzük már most mikép alkalmazza Gouin a gyakorlatban főt említett módszerét.

Gouin az első leczkét, melyet ő «Une première leçon de langue allemande Conférence donnée à l'Association des anciens Elèves de l'École normale de la Seine. Paris» (1887) című munkában bőven fejteget, az ajtó felnyitásával kezdi a következő módon:

Ich öffne die Thür.

Ich schreite,	<i>schreite</i>
ich gehe auf die Thüre zu,	<i>gehe . . . zu</i>
ich nähere mich der Thüre,	<i>nähere mich</i>
ich nähere mich der Thüre noch mehr,	<i>nähere . . . mich</i>
ich komme bei der Thüre an,	<i>komme . . . an</i>
ich bleibe bei der Thüre stehen.	<i>bleibe stehen.</i>

Mellesleg megjegyzem, hogy a módszer könnyebb megértése céljából a franczia nyelvet megtanuló német tanulókat tartok szem előtt.

Az említett gyakorlat Gouin szerint az «első lépés». A tanár tényleg meg is teszi azt, a mit mondott, és a tanulók a mondatok ismétlése alkalmával utánozzák a tanárt.

Következik a «második lépés».

Ich strecke den Arm aus,	<i>strecke aus</i>
ich erfasse den Griff,	<i>erfasse</i>
ich drehe den Griff um,	<i>drehe um</i>
ich ziehe die Thüre auf mich zu,	<i>ziehe zu.</i>

A tanár ismét kérdezi a tanulóktól, kik képesek azt utánozni és megmondani, a mit az imént tett, és miután ez megtörtént, átmegegy a «harmadik lépés»-re.

Die Thüre geht auf,	<i>geht auf</i>
die Thüre geht weiter auf,	<i>geht . . . auf</i>
sie dreht sich in den Angeln,	<i>dreht . . . sich</i>
sie dreht sich immer mehr,	<i>dreht . . . sich</i>
ich lasse der Griff los,	<i>lasse . . . los</i>

Már most a német nyelven átvett mondatok igéit francia nyelven emeljük ki, a következő módon :

Ich gehe auf die Thüre zu,	<i>marche</i>
ich nähere mich der Thüre,	<i>m'approche</i>
ich komme bei der Thüre an,	<i>arrive</i>
ich bleibe bei der Thüre stehen,	<i>m'arrête.</i>

A tanár a tanulóval a német mondatokat ismételteti, és ekkor a francia igéket kiemeli, melyeket a tanulóval is kiejtet.

Csak miután a tanuló a francia igéket teljesen elsajátította, egészíti ki a tanár azokat egész mondatokká.

Az eljárás ez :

Tanuló : marche, marche ;

Tanár : Je (én) marche (az irányt mutatva) auf die porte zu, vers la porte.

Je marche vers la porte — vers la porte.

Áttérünk a második igére.

Tanuló : m'approche, m'approche ;

Tanár : Je m'approche de la porte, — de la porte. Je m'approche de la porte.

Következik a harmadik ige.

Tanuló : arrive, arrive ;

Tanár : J'arrive — J'arrive à la porte — à la porte. J'arrive à la porte.

Végül a negyedik ige.

Tanuló : m'arrête, m'arrête ;

Tanár : Je m'arrête.

Je m'arrête à la porte. Je m'arrête à la porte.

A tanár minden igét hozzá illő taglejtéssel kísér, hogy a tanulók a cselekvényt jobban megértsék, és így az emlékezetükbe jobban be is vésődik.

A tanár ismétli az egész lépést :

marche : Je marche vers la porte ;

approche : Je m'approche de la porte ;

arrive : J'arrive à la porte ;

arrête : Je m'arrête à la porte.

Ezen ismétlésnél a tanulók már a francia mondatokat teljesen megértették, sőt már francia nyelven gondolkoztak. És ezen mondatokat addig gyakoroljuk, míg minden tanuló nem mondotta hibátlanul el, és csak azután térünk át a második, harmadik stb. lépésre, melyek begyakorlásával úgy járunk el, mint az elsónél. A tanár végül az igét említi, és már most a tanuló azt egész mondattá egészíti ki.

Tanár : marche ;

Tanuló : Je marche vers la porte.

Tanár : approche ;

Tanuló : Je m'approche de la porte ; és így tovább.

Változás kedvéért a tanár itt-ott grammatizál, például a *marcher* igénél átveszi a jelentőmód végzetlen jelen idejét: Je march-e, tu march-es, il march-e stb. A ragok kiemelésével ép így ragoztatjuk az *approcher*, *arriver* igéket is.

Még megemlítem, hogy minden tanulónak az átvett gyakorlat nyomtatásban kézbesítetik, hogy azokat otthon is begyakorolja és naplójába beírja ; s így Gouin módszerében nem fordul elő sem fordítás, sem extemporale, sem átalakítás ; nem fordulnak elő gyakorlatjavítások, hisz minden tanuló a nyomtatott gyakorlatot az övével összehasonlíthatja, és így azok javítása feleslegessé válik. Helyesen jegyzi meg erre vonatkozólag (82. l.) Kron : Das Seriensystem macht das Korrekturlesen gänzlich überflüssig, da der Schüler in Zweifelsfällen seine Niederschrift mit dem gedruckten Text der Serienstücke selbst vergleichen und seine Schwächen selbst entdecken, seine Leistung selbst beurtheilen kann. Hierin liegt überdies noch ein moralisch, wie pädagogisch gleich bedeutsamer Vorzug der Methode.

Und welche Wohlthat würde nicht die von Gouin befürwortete und auf Grund des Seriensystems auch durchführbare Erlösung von der geisttötenden, erschlaffenden Sysiplusarbeit des Korrigirens erst für den Lehrer sein! In wie ganz anders fruchtbringender Weise könnte er die Zeit, welche er dem Korrigiren schriftlichen Arbeiten opfern muss, zu Nutz und Frommen der Schüler verwenden.

A mi magát a nyelvtannak tanítását illeti, Gouin itt hű marad amaz elvéhez, hogy az abstract dolgok kerülendők, és csak szemléltető dolgokon tanítsuk a nyelvtant. Tehát itt is azt követeli, hogy a nyelvtani szabályok nem elvont szavakon, hanem az objectiv nyelv mondatin taníttassanak.

A nyelvtan tanítását három csoportra osztja: 1. az igének; 2. a mondat többi részének; 3. a mondat főrészeinek tanítására.

Az ige ragozásánál, mint már egyik series-gyakorlatban láttuk, az indicatif présent-jának harmadik személyéből indul ki, s a series-gyakorlatokon az egész conjugatiót begyakoroltatja. A rendhagyó igéket ugyanezen az uton veszi át.

Gouin az igeragozás hat idejét hat fölfogható időtartamra vonatkoztatva tanítja. Az időtartamok a következők: 1. egy nap; 2. egy hét; 3. egy hónap; 4. egy év; 5. az örökkévalóság; 6. az emberi kor (pl. Nagy Károly, Napoleon stb.) Ezekon kívül megkülönböztet *végzett* és *végzetlen* időket, és azt bizonyítja, hogy a végzett időknél az időtartamnak minők: tegnap, mult héten, mult évben) az igének alakjára nincs semmi befolyással, míg a végzetlen időknél az idő tartamának (minők: ma, e héten, ez évben stb.) az ige alakjára nagy befolyása van. Az egyes idők használatára Gouin a következő gyakorlatokat használja, melyek közül álljon itt néhány mutatványul.

(*Présent és passé indéfini.*) Pour sourir la porte, que faites-vous? Je vais à la porte. — Et quand vous êtes allé vers la porte, que faites-vous? Je m'approche de la porte.

(*Imparfait és plus-que-parfait.*) Autrefois je me levais à 6 heures. Et quand vous étiez levé, que faisiez-vous? (Passé défini és passé antérieur.) L'année dernière un jour de septembre, le berger mena son troupeau au pâturage. — Et quand il l'eut mené, que fit-il?

(*Futur és futur antérieur.*) Que fera le berger demain, quand il ira ouvrir la bergerie? Il mettra la main dans sa poche. Et quand il y aura mis la main, que fera-t-il? Il prendra la clef. Et quand il aura pris la clef, que fera-t-il?

(*Conditionnel.*) Demain s'il faisait beau, que ferait-il le berger? Il menerait le troupeau au pâturage. Et que ferait-il pour cela? Il déchainerait son chien.

(*Subjonctif.*) Pour ouvrir la porte, que faudrait-il faire? Il faudrait, que nous allions vers la porte, que nous nous approchions de la porte, que nous arrivions. Hier, pour ouvrir la porte, qu'aurait-il fallu faire? Que je me sois approché. (Que je me fusse approché).

A többi mondatrészek szoros összefüggésben az igével tárgyalandók, még pedig először az alany és csak utána a kiegészítők.

A mondatfűzés tanával Gouin röviden végez, munkájának «Phrases modèles» című fejezetében a fő- és mellékmondatok szerkezetére 4¹/₂ oldalt szentel. A mondatfűzés tanát rövidre szabhatta, hisz a series-gyakorlatok alkalmával a mondatfűzésre (a relativ, a feltételező stb.), a mondatok ismertetésére nagy súlyt fektetett.

Gouin, átmenetül a tulajdonképeni irodalmi leczkékre, kisebb

elbeszéléseket, különösen hírlapi újdonságokat választ. Ilyen gyakorlatok fejtegetéseinél már nem annyira nyelvi, hanem inkább tárgyi magyarázatokat adunk, például Franciaország történetére, erkölcsére, szokásaira vonatkozókat.

Ilyen gyakorlat például a következő: Lundi dernier, à 3 heures 55 minutes du soir un train de voyageur venant de Reims, entrain dans la gare de Challerange (Ardennes). Les voyageurs de ce train descendirent sur le quai; et deux d'entre eux, malgré les observations des employés, voulurent traverser la voie. Un autre train venant de la direction opposée, arrivait; le sous-chef voyant le danger, se précipita sur ces deux voyageurs pour les pousser hors de la voie; mais il n'en eut pas le temps: la locomotive tamponna les trois personnes, qui voulèrent sur la voie.

Miután az ilyenmű és az összes series-gyakorlatok átvétettek, csak azután következik az irodalmi remekművek tanulmányozása, melyek ép úgy tárgyalandók, mint a seriesek.

Erre vonatkozólag például ideiktatom Lafontaine egyik meséjét, melyet Gouin — elvéhez ragaszkodva — következőleg bont fel egyes mondatokra, és ezekben, mint többi gyakorlataiban, az igét különösen kiemeli; ily módon:

Le lion et le moucheron.

1. L'outrage et le duel.

Va'-t'-en chétif insecte excrément de la terre	Va'-t'-en
C'est en ces mots, que le lion parlait un jour	
au moucheron	parlait
L'autre lui déclara la guerre	déclara
Penses-tu lui dit-il,	penses-tu
que ton titre de roi me fasse peur	fasse peur
ni me soucie ?	soucie
Un boeuf est plus puissant que toi ;	est puissant
je le mène à ma fantaisie.	mène.

A mesének csak egy részletét közlöm, de ebből is megértheti mindenki GouinneK az irodalmi művek tárgyalására vonatkozó eljárását.

Itt megjegyzem még, hogy Gouin maga fordította le Horatius «Ars poetica»-ját és alkalmazta rá series-módszerét ily című művében: Nouveau précédé pour étudier les classiques, *Horace L'art poétique*. Transcription et mise en Serie. Instruction sommaire sur le procédé à suivre pour exposer et elaborer un Thème littéraire. Recueil du langage subjectif d'Horace pour une conversation en latin. Metaphores. Enclitiques. François Gouin.

A mi a helyes kiejtés tanítását illeti, Gouin minden tudományos

phonetikának határozott ellensége; ő csak azt kívánja, hogy a kiejtés tiszta legyen, melyet csak úgy lehet elérni, ha a tanár kiejtése is tiszta és hiba nélküli, hisz a gyermek kiejtése is csak akkor helyes, ha anyja vagy dajkája tisztán és hiba nélkül ejti ki a szavakat. A kiejtésnél is a tanuló fülében legyen mindenekelőtt a szó, és csak azután nyelvén, ezért eleinte a tanár folytonosan előmondja a szavakat, a tanuló pedig csak hosszas hallomás után ejtse ki azokat, hisz a gyermek is, ha az anyanyelvét tanulja, először hallja a szót, s csak azután ejti ki. «En fait de langage» — mondja Gouin — «Art d'enseigner» című művében, «la nature paraît être le premier des maîtres: «at-teignons à suivre tout ses prescriptions».

Összefoglalva Gouin módszerének főbb elveit, ezek a következők:

1. A nyelvtanítás főszerve a *fül*, és ezért ha az idegen nyelv tanításában sikert akarunk elérni, a tanítás *szóbeli* legyen.
2. A nyelvet ne szavakon, hanem összefüggő mondatokon tanítsuk.
3. Mivel minden mondatban az ige fejezi ki a főgondolatot, azért a nyelvtanításnál a tanár arra fektesse a fősúlyt.
4. A mondatok ne találomra legyenek összeválogatva, azok *tartalomra* a tanuló felfogó képességének feleljenek meg, *alakra* nézve pedig könnyen érthetők és világosak legyenek.
5. A mondatok között szoros összefüggés legyen.
6. A nyelvet magát Gouin objectiv és subjectiv nyelvre osztja fel. (Ezek miben létezől'fentebb már említést tettem.) A helyes nyelvtanítás a két nyelv helyes összeköttetésében áll.
7. A tanár a nyelvtanításnál a tanuló *képzelőtehetségét* lehető fokban használja fel.

Fájdalom François Gouin korán halt meg (1896 július 8-án) még mielőtt systemáját alaposabban kidolgozta. és művét teljesen befejezte volna, hisz művének utolsó része is, melyet kéziratban hagyott hátra, nem rég jelent meg.*

Tanítványain és módszerének követőin a sor: elhalt mesterük módszerét folyton javítva a tökéletesség ama fokára emelni, hogy e módszer alkalmazása mellett az idegen nyelv tanítása oly sikeres legyen, hogy amaz értekezésem bevezetésében említette panaszok teljesen elnémuljanak.

(Székesfehérvár.)

TÉNYI JÓZSEF.

* Langage subjectif ou l'organe de la conversation. Phrases, relatives ou sentences et exercices d'interlocution. (Neuilly sur Seine.) (Megjelent 1896 augusztus havában).